

“Als je een aalmoes geeft-bidt-vast.... Doe het niet voor het oog van de mensen. Maar doe het in het verborgene” (Mt 6,1-18)

In ons dagelijks handelen is er een voortdurende keuze: Waar zoek ik mijn bevestiging, mijn identiteit? Voor het oog van de mensen OF in het verborgene, voor God?

En bepaalde situaties zijn bijzonder kwetsbaar: neem nu de keuze van geschenken voor een geboorte, een vormsel, een huwelijk, Sinterklaas? Wat zal ik vragen? Wat zet ik op mijn cadeaulijst? Kwetsbaar omdat mimetische klemmen opduiken. Een klem zoals om wolven, vossen, hazen te vangen of ratten met een val. “Mama, alle kinderen krijgen een gsm voor hun plechtige communie, waarom ik niet?” Wij volwassenen spreken dat meestal niet luid uit maar denken wel hetzelfde: “Hoeveel zou mijn collega verdienen? Hoe slaagt hij om zijn belastingen te ontduiken? Waar haalt hij het geld om met zo’n wagen te rijden?”

Onze begeertes worden door de nabootsing *geklemd*, die kan leiden tot na-ijver, jaloezie. Onder invloed van de ontelbare kookprogramma’s op televisie werden veel meer eiland-keukens verkocht dan vroeger op Batibouw. Hoe zou dat komen? Welke andere verklaring dan door nabootsing.

Jezus haalt zijn voorbeelden uit de religieuze sfeer zoals men vroeger zei dat de meeste mensen naar de mis gingen om gezien te worden met een nieuwe hoed, nieuwe sachoche. Nog altijd is aalmoezen geven bv. onderhevig aan het gezien worden door mensen. Denk aan het glazen huis of uitzendingen zoals ‘Kom op tegen kanker’. Ze worden door de mensen gezien en hebben aldus hun beloning ontvangen, zegt Jezus.

Mimetische klemmen of een mijnenveld, je zou je er voorzichtig moeten in bewegen, wantrouwig, op je hoede. Jezus nodigt uit even voorzichtig te zijn bij het betreden van de supermarkt, bij het aansteken van de televisie, bij het geven van geschenken, bij het gaan naar een fuif. Wees op je hoede voor mimetische klemmen: “Heb je gehoord welke verre reis zij elk jaar ondernemen? Is het je opgevallen welke mooie resultaten hun kinderen aan de universiteit halen?” klinkt het in de auto na het feest.

Jezus beoordeelt deze nabootsing niet als goed of slecht. Hij biedt een andere manier van handelen, van in het leven staan: “in het verborgene”, bevrijd van mimetische klemmen, buiten een mijnenveld. Bereid je lessen of repeteer je muziek in het verborgene, laat je koopgedrag enkel door je echte noden bepalen en vergelijk die noden met die van mensen uit de ontwikkelingslanden.

En je hemelse vader, die in het verborgene ziet, zal het je vergelden, belonen.

Dus toch een commerciële relatie met God ?

Neen, die beloning ervaar je nu, vandaag: i.p.v. afhankelijk van de waardering van de mensen (Wat doe je dat goed!) alleen verantwoording schuldig aan de God-bevrijder, die wil dat je een verantwoordelijk en vrij mens wordt.

Loskomen van mimetische klemmen kan alleen in een gemeenschap, in een contrastgemeenschap. Een gemeenschap, waar onze pubers in tegenstelling met de groepsdruk op school, kunnen vertellen dat ze drugs geweigerd hebben, dat ze chocoladeverslaving 40 dagen willen tegengaan, waar volwassenen hun alcoholverslaving kunnen bestrijden.

Kortom een gemeenschap waar het vertrouwen in elkaar zo intens wordt, dat onze manier van in het leven staan niet door nabootsing maar door de navolging van Jezus bepaald wordt. En de beloning is de bevrijding uit het slavenhuis, het oord van de ver-slavingen.

Psalm 76 (1) zegt het zo:

Leer elkaar bevrijden
Ik schiep een weg van woorden
Die te verstaan en te doen zijn
Brood en recht voor de armen
Voor de dorstenden water.
Ik sprak ze in alle talen,
Ze staan aan de hemel geschreven:
Vriendschap, ontferming en trouw.
Ik denk dat ze kunnen. Ik wacht.

Een contrastgemeenschap reageert tegen een zieke, doodzieke samenleving, waar mensen geen andere bevestiging vinden dan door opbod van het materiele.

Patrick Perquy
De Lier – 11 maart 2012

(1) Huub Oosterhuis, 150 psalmen, vrij,